

Korte toespraak van de minister-president bij de herdenking van dr. L. Ginjaar in de Eerste Kamer der Staten-Generaal, 30 september 2003

Mevrouw de voorzitter,

We herdenken vandaag Leendert Ginjaar, die van 1981 tot juni van dit jaar lid was van uw Kamer. Aan het einde van de jaren negentig was hij tweeënehalf jaar voorzitter van de VVD-fractie.

Ik kende Leendert Ginjaar persoonlijk, onder meer van het werk dat we samen deden binnen de Stichting Parlementaire Geschiedenis. Hij was zeer geïnteresseerd in zowel de historie als in de toekomst van onze democratie. Vandaag is het goed om samen stil te staan bij de bijzondere positie die hij *zelf* in onze parlementaire geschiedenis heeft ingenomen.

Wie portretfoto's van Leendert Ginjaar bekijkt - er verscheen na zijn overlijden een aantal foto's in de kranten – ziet een ernstige, bedachtzame man met een scherpe blik. Op het eerste gezicht een beetje streng misschien.

Dat beeld klopt deels, maar niet helemaal.

Wie hem kende, weet dat hij weloverwogen zijn woorden koos. Hij was een helder denker, die zijn gedachten en meningen genuanceerd over het voetlicht bracht. Maar die wetenschappelijke benadering maakte hem niet tot een koele analyticus. Integendeel, hij was een warm, aangenaam mens. Een charmante man die zeer veel mensen voor zich wist te winnen.

Leendert Ginjaar heeft gedurende tientallen jaren een prominente rol gespeeld in een groot aantal publieke functies. Zijn stijl was rustig, ingetogen, verzoenend. “De stille werker”, stond er in 1986 boven een krantenportret.

Bij mensen die zich zo bescheiden opstellen, wordt wel eens over het hoofd gezien hoe groot hun verdiensten feitelijk zijn. Leendert Ginjaar heeft in onze parlementaire geschiedenis een bijzondere plaats verdiend, alleen al door zijn grote betekenis voor het Nederlandse milieubeleid.

Van eind 1977 tot september 1981 was hij minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne in het eerste kabinet-Van Agt. Zijn belangstelling voor milieuvraagstukken was groot en zijn kennis breed en diep, omdat hij als onderzoeker al vele jaren op dat terrein actief was.

Als minister kreeg hij de kans zijn kennis en ideeën ook politiek en maatschappelijk te concretiseren. En dat deed hij bijzonder goed.

Hij was een overtuigd pleitbezorger van een stevig, samenhangend milieubeleid. Een schoner milieu is niet ondergeschikt aan een gezonde economie, maar is even belangrijk. En dus moest milieu volgens hem een volwaardige eigen plaats krijgen.

Hij bracht moderne inzichten naar voren die nu – een kwart eeuw later - nog steeds leidend zijn in het milieubeleid. Zoals het feit dat je beter het productieproces schoner kunt maken dan je richten op het zuiveren van een vervuild milieu. Hij sprak het bedrijfsleven aan op zijn verantwoordelijkheid om door middel van technologische innovatie schoner te gaan produceren.

Leendert Ginjaar was niet iemand die hield van conflicten. Toen een journalist hem ooit vroeg hoe hij dacht over polarisatie, was het antwoord: “Heilloos! In één woord”.

Toch was hij ook geen liefhebber van waterige compromissen. Het ging hem erom niet het compromis te vinden, maar de ‘synthese’, zoals hij het zelf uitdrukte.

De rust die hij tegenover anderen uitstraalde, is hem zelf niet altijd gegund geweest.

Als partijvoorzitter van de VVD in de jaren 1986-1991 kreeg hij de taak zijn partij door een moeilijke periode te voeren. Ook als voorzitter van de VVD-fractie in de Eerste Kamer beleefde hij hectische momenten, met name in het debat over het correctief referendum. Hij stelde zich op het standpunt dat een open gedachtenwisseling van levensbelang is voor een parlementaire democratie.

Leendert Ginjaar heeft zich altijd met hart en ziel ingezet voor onze democratie, die volgens hem onze permanente aandacht en zorg nodig heeft. “Wij moeten ervoor zorgen dat de parlementaire democratie niet uitgehold wordt”, zei hij in 1979.

Hij was een politicus zonder zweem van ijdelheid, voor wie de inhoud belangrijker was dan de vorm. Voor wie de grote lijn belangrijker was dan het detail. En voor wie het algemeen belang zwaarder woog dan de eigen positie.

Typerend waren zijn woorden bij zijn afscheid als partijvoorzitter van de VVD in 1991: “Geen heisa rond mijn vertrek; ik draag alleen de hamer over”.

Onze gedachten gaan uit naar zijn vrouw, die eveneens lange tijd de publieke zaak diende in verschillende functies.

We herdenken Leendert Ginjaar met groot respect en zijn dankbaar voor alles wat hij voor ons land heeft betekend.